

דכלב שהוא שקט ואינו נושך ואינו נובח, אף שאם משסים אותו יכול להזיק מ"מ אינו בכלל כלב רע שאסור לגדלו הואיל ואינו נושך ונובח מעצמו, ואינו שונה משאר בע"ח שיכולים לשסה אותם ולגרומם שיזיקו, ומ"מ אין איסור לגדלם עכ"ד.

★★

בגמ': אין מגדלין בהמה דקה בא"י.

הרמ"ע מפאנו בשו"ת (סי' פ"ה) כתב, דהא דאין מגדלין "בהמה דקה" היינו דוקא בשלוח הרגל אבל במכניס לה מזונות במקום שמור לא גזרו, והחיד"א בספרו כסא רחמים (אדר"נ פל"ה) הקשה מהגמ' להלן מעשה דחסיד אחד שהי' גונח מלבו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שיינק חלב רותח שחרית, והביאו עז וקשרו לו בכרעי מטתו וכו' נכנסו חביריו לבקרו כיון שראו העז וכו', ולפי הרמ"ע מה כל החרדה הזו, והרי הי' קשור ואין שו"ת הרמ"ע אצלי עכ"ד החיד"א, וברמ"ע עצמו שם הרגיש בזה וכתב דהתם שאני דגברא רבא הי' ולכן דקדקו אחריו כ"כ.

ובספר אמרי יעקב (על שו"ע הרב חו"מ סי' ט ס"ט) כתב דדברי הרמ"ע צע"ג, שהרי בגמ' אי' דאע"ג דאין מגדלין בהמה דקה אבל בהמה גסה מגדלין לפי שאין גזרין גזירה על הצבור אא"כ רוב הצבור יכולין לעמוד בה, הרי מפורש דחז"ל קבעו בדעת קדשם דרק בבהמה גסה הויא גזירה שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בה והניח בצע"ג.

ונראה כוונת הרמ"ע ז"ל, דבבהמה גסה קבעו חז"ל דאין הצבור יכולין לעמוד בזה שלא לרעותם בשדות ולכן התירו לגדלם בשלוח הרגל, משא"כ בהמה דקה אין הכרח כ"כ לשלחם בשדות ולכן גזרו ע"ז, אבל שלא לקשרם בביתו זהו דבר שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בו אף בבהמה דקה ולכן לא גזרו בזה גם אבהמה דקה ודו"ק.

(יד יהושע)

דף פ' ע"א

בגמ': מעשה בחסיד אחד שהיה גונח דם מלבו ושאלו לרופאים וכו' כיון שראו אותה העז קשורה בכרעי המטה חזרו לאחוריהם וכו'.

לכאורה קשה הא פיקוח נפש דוחה כל האיסורים, ועי' מש"כ בזה בשטמ"ק בשם המאירי ובמהרש"א.

ט' שמחלק הענין ג"כ לתרי בבי "ארור ו"אסור", ואצל "אסור" כתב "בכל מקום", ולא כן בארור], ודו"ק.

או י"ל, דדרכו של הנמק"י בכמה מקומות שמביא להלכה מה שקיבלו באיזה מדינה ובאיזה מקום ולא קיבלו עוד עליהם כך בשאר מדינות ומקומות אחרות, כגון בש"ס ב"ב (דף קט"ז) אמרו מי שיש לו חולה ילך לחכם שיקבל עליו רחמים, וכתב הנמק"י שם: מנהג "בצרפת" שכל מי שיש לו חולה וכו' ומעתה ג"כ קשה עליו וכי רק בצרפת מנהג כך? אלא צר"ל שלא נתקבל עוד המנהג לילך לחכם ולבקש ממנו שיתפלל על החולה אלא בצרפת, וכן הוא במגדל חזירין לא הי' האיסור בכל מקום. ע"כ.

★★

במשנה: לא יגדל אדם את הכלב אלא א"כ הי' קשור בשלשלת.

כתב בספר אור הישר (שם): ולכאורה מדלא מפליג בין טב לביש, ש"מ דאפילו אינו כלב רע ג"כ לא הותר בלא שלשלת, וראיה מהא דאמר עלה בשילהי פרקין דאפילו שקלי ניביה וטופריה נמי אסור משום פחד נביחתו, רק אם רואין שהוא קשור בשלשלת אינו מפיל אימתו על הבריות, ולפ"ז יש לדקדק לעיל (ט"ו ע"ב) אהא דתני ר' נתן, לא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו משום לא תשים דמים בביתך, היכי דמי, אי כשאינו קשור בשלשלת אפילו אינו רע אסור, ובקשור אפילו רע מותר כדתנן במשנתינו וצע"ק.

★★

בגמ': לא יגדל אדם את הכלב

בספר פתחי חושן (נזיקין פ"ה ס"ק צ"ו) כתב, דמשמע בשו"ע (סי' שצה ס"א) שגם כלב שאינו נושך אלא ע"י שיסווי הוא בכלל כלב שאסור להניחו, וכוונתו דשם אי' דהמשסה כלבו של חבירו, בעל הכלב חייב ח"נ, שכיון שהוא יודע שאם שסה את כלבו להזיק נושך, לא הי' לו להניחו.

ובספר אמרי יעקב (על שו"ע הרב ח"מ סי' י ס"ד) כתב דלא נהירא לי', דמה שאמרי' דלא היה לו להניחו, הכונה דזהו הטעם שהבעלים חייבים בתשלומין, וזה מדיני נזקים, ודבר זה אמור לא רק בכלב, אלא ה"ה בשאר בהמה וחייה, וכמש"כ להדיא המאירי (ב"ק כג: ע"ש). ולכן נראה